

Tag
MEDANSVAR
for de unges
uddannelse
og fagenes
fremtid

Tag medansvar for de unges uddannelse og fagenes fremtid

Tal fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd viser, at Danmark på sigt kommer til at mangle 100.000 faglærte, og adskillige brancher taler om, at der allerede om tre-fire år bliver mangel på kvalificeret arbejdskraft. Med mindre antallet af unge, der fuldfører en uddannelse bliver øget i forhold til i dag.

Det danske erhvervsuddannelsessystem er blevet omtalt som verdens bedste. Det tætte samspil mellem erhvervs-skoler og arbejdsmarkedets parter er unikt. Vekselluddannelsen med skift mellem skole og praktik i ”det virkelige liv” er en styrke. Men forudsætningen for at udnytte mulighederne og for til stadighed i håndværksbrancherne at have den fornødne, kvalificerede arbejdskraft er, at de unge, som indleder en erhvervsuddannelse, også kan få en praktikplads.

På landsplan mangler i øjeblikket godt 7.000 praktikpladser. Hvis blot hver 10. af de virksomheder, som er godkendte til at have elever, indgik én ekstra uddannelsesaftale, ville problemet være løst.

I Nordjylland er under halvdelen af virksomheder med flere end tre ansatte godkendt som praktiksteder. Ikke fordi godkendelsesproceduren er specielt stramtandet, men primært fordi der er virksomheder, som af den ene eller den anden grund ikke ønsker at antage elever. Forklaringerne kan være nok så gode, men at have de fornødne forudsætninger for at blive godkendt som praktiksted og alligevel køre på frihjul er dybest set at svigte et ansvar. Over for samfundet, over for faget og overfor de unge.

Region Nordjylland gennemfører i øjeblikket en kampagne for at skaffe flere praktikpladser. Målet er i løbet af årets sidste fire måneder at skaffe 1.000 ny aftaler, så tallet kommer op på 5.000. Det er samme antal som i 2008, men 1.000 flere end i 2009.

Også Aalborg Erhvervsråd – og Tech College Aalborg - har sat fokus på sikring af praktik- og lærepladser, og på landsplan bakkedes kampagnen om af blandt andre Undervisningsministeriet og Håndværksrådet.

For Aalborg Haandværkerforening er det en selvfølge at tage medansvar i denne situation. Det er en del af vor formålsparagraf: ”at støtte den håndværksmæssige uddannelse og anerkende vel aflagte prøver”. Foreningen er aktiv i rekrutteringen og uddannelsen af ny generationer og medvirker til at motivere unge til at gå ind i håndværkerfagene. For de unges skyld og for at værne om de håndværkskulturelle værdier.

Udgivelsen af denne folder er et konkret eksempel på Aalborg Haandværkerforenings engagement og vilje til at tage medansvar for uddannelsesituationen. Jeg vil opfordre vore medlemmer til at bakke op. Argumenterne er mange. Nogle af dem fremgår af de fem mester-interviews. Selve den praktiske del – eventuel godkendelse som praktiksted og indgåelse af uddannelsesaftaler – står konsulenterne på Aalborg Tech College klar til at tage sig af.

Tag medansvar for de unges uddannelse og for fagenes fremtid.

*Svend Aage Suhr
Formand for Aalborg Haandværkerforening*

Flere kunder - flere lærlinge

”Værksted 1 havde en god omsætningsfremgang i fjor, og med flere kunder føler jeg mig også forpligtet til at tage flere lærlinge. Derfor har vi nu for første gang tre. Natur-

Kurt Gregersen omgivet af sine tre mekaniklærlinge:
Patrick Maibak, Sebastian Holving og Peter Pilgaard

ligvis kan man ikke tjene det samme på en lærling som på en svend, men de er dygtige og interesserer sig for faget.

Når man tager lærlinge, har man også pligt til at give dem en ordentlig uddannelse. Jeg har hørt for mange beretninger om, hvordan lærlinge på store værksteder bruger det meste af deres tid på olieskift og andre rutineopgaver. Det dur ikke. Her hos mig får de lov til at prøve det hele med en dygtig svend i nærheden.

En af lærlingene er i mesterlære. Det er en spændende udfordring også i en periode at have ansvaret for hans teoretiske uddannelse – i samspil med lærere fra Auto College Aalborg”.

*Automekanikermester Kurt Gregersen,
Værksted 1*

*Der var i 2009 8.356 mekanikere i Region
Nordjylland.*

De 1.116 var 16-29 år; 2.768 var 50-64 år.

*Det betyder, at der kan komme til at
mangle 1.652 mekanikere om 13 år,
hvis udbud og efterspørgsel holdes
på 2009 niveau.*

*Længe inden da vil manglen på
mekanikere gradvist vokse.
(Beskæftigelsesregion Nordjylland)*

En ny praktikplads belønnes med 50.000 kr.

I november 2009 besluttede Folketinget at yde en kontant bonus på op til 50.000 kr. for hver ny praktikplads. Ordningen gælder til udgangen af 2010. Frem til indførelsen af præmien på 50.000 kr. var tilskuddet til etablering af en praktikplads 16.000 kr.

Undervisningsminister Tina Nedergaard: ”Vi kan kun fylde samfundets rammer ud, hvis vi har nogle dygtige unge, som kan komme ud på arbejdsmarkedet. Ved at tredoble tilskuddet til praktikpladser er der nu tale om et tilskud, der kan mærkes. Reelt har man en elev gratis de første mange måneder. Mestrene skal ikke etablere praktikpladser udelukkende på grund af præmien, men den må gerne være en ekstra motivation, og også i Nordjylland har de 50.000 kr. haft en positiv effekt”.

De 50.000 kr. fordeler sig således:

- Præmie på 18.000 kr. i prøvetiden. 6.000 kr. hver måned i de første tre måneder
- Bonus på 16.000 kr., når lærlingen fortsat er i ansættelsesforholdet en måned efter prøvetidens udløb
- Bonus på 16.000 kr., når lærlingen fortsat er ansat fire måneder efter prøvetidens udløb

Præmien på de 18.000 kr. er gældende for både ordinære uddannelsesaftaler, korte aftaler, restaftaler, delaftaler og Ny Me-sterlære aftaler.

Jeg har oplevet, hvor svært det var

”Da jeg i sin tid ville være tømrer, oplevede jeg, hvor svært det var at finde en læreplads. Det har jeg ikke glemt. Praktiksituationen i dag er mindst lige så slem, så jeg fø-

Tømrermester Bertel Bording mellem sine to voksenlærlinge, Thomas Larsen (til venstre) og Thomas Studsbjerg

ler mig forpligtet til at tage lærlinge. Og jeg gør det med glæde.

Uden lærlinge kan tømrerfaget ikke bestå, og der er masser af interesserede unge mennesker, der vil ind. Vi kan vælge og vrage mellem de mange henvendelser, og for at give dem en fair behandling indkalder vi så mange som muligt til samtale, inden vi indgår en uddannelsesaftale.

Det er tilfældigt, at vi i øjeblikket har to voksenlærlinge på 26 og 37 år. De henvendte sig selv og havde det, der skulle til.”

*Tømrermester Bertel Bording,
Aalborg Tømrer & Snedker*

*Af de 5.530 tømrere i Region Nordjylland i 2009 var de 1.218 mellem 16 og 29 år. 2.034 var 50-64 år. Det betyder, at der kan komme til at mangle 816 tømrere i Nordjylland om 13 år, hvis udbud og efterspørgsel holdes på 2009 niveau. Længe inden da vil manglen på tømrere gradvist blive større og større.
(Beskæftigelsesregion Nordjylland)*

Sådan bliver du godkendt til praktik

Kun virksomheder, der er godkendte som praktikpladsvirksomheder, må have elever. Godkendelsen gives efter en vurdering af, om virksomheden kan gennemføre en praktikuddannelse i overensstemmelse med de for uddannelsen fastsatte praktikregler samt om virksomheden i øvrigt kan give eleven tilfredsstillende oplæringsforhold.

Kravene kan variere fra branche til branche. Derfor er det også uddannelsens lokale, faglige fælles udvalg, der giver godkendelsen på baggrund af indhentede informationer.

Den mest direkte vej til en godkendelse er via Tech College Aalborgs praktikpladskontor. Det sørger for, at proceduren forløber med mindst muligt besvær for virksomheden.

Du behøver blot at ringe til Lære- og praktikpladskontoret, tlf. 72 50 51 44.

Svar på godkendelsen kommer et par uger efter ansøgningen. En hurtig beslutning om at søge godkendelse som praktiksted åbner således mulighed for at opnå de 50.000 kr. i præmie og bonus for indgåelse af en uddannelsesaftale inden 31. december i år.

Rekruttering til firmaets fremtid

”Vi har tradition for at have mange lærlinge. De er en god arbejdskraft, og samtidig rekrutterer vi medarbejdere, der er rettet mod vor virksomhed og dens fremtid. Når man

Indehaverne Carsten Jensen og Per Jensen sammen med fire af firmaets ni lærlinge: Kristian Fischer, Michael Thomsen, Nicklas Madsen og Ole Mühlendorff

giver sine lærlinge en god uddannelse og behandler dem ordentligt, bevarer mange af dem også tilknytningen til firmaet. Det er en fordel i et fag, hvor mange af de udlærte bliver rekrutteret til andre brancher.

Vi vælger vore lærlinge med omhu og bruger flere kræfter på at ansætte en lærling, end vi gør på en svend. Lærlingene er sværere at komme af med, hvis kemien ikke passer, men det er ved at være ti år, siden vi sidst afbrød et lærlingeforhold.

Lige nu har vi syv lærlinge på ordinære aftaler og to på korttidsaftaler. Det har vi gode erfaringer med. Flere af ”korttids-lærlingene er blevet hængende”.

*El-installatør og indehaver Carsten Jensen,
El-installatørfirmaet Erik Fals*

*Af de 3.686 elektrikere i Region Nordjylland i 2009 var de 702 mellem 16 og 29 år og 1.188 50-64 år. Det betyder, at der kan komme til at mangle 486 elektrikere om 13 år, hvis udbud og efterspørgsel holdes på 2009 niveau.
Længe inden da vil manglen på elektrikere gradvist vokse.
(Beskæftigelsesregion Nordjylland)*

Der er ikke kun én praktik-mulighed

Der er en række muligheder for at tilpasse en lærlingeansættelse til den konkrete virksomhed og dens aktuelle muligheder.

Den almindelige uddannelsesaftale omfatter hele elevens uddannelsesforløb i samarbejde med erhvervsskolen; alle praktik- og skoleforløb.

Kombinationsaftale indebærer, at eleven har aftale med flere virksomheder – også offentlige - om praktikken. Aftaleformen er velegnet i de tilfælde, hvor en virksomhed mangler nogle af de faglige opgaver, der er nødvendige for at give eleven hele den praktikerfaring, som indgår i uddannelsesforløbet.

Aftale om ny mesterlære indebærer, at eleven indleder uddannelsen med et år i virksomheden i stedet for på skolens grundforløb. Virksomheden overtager ansvaret for, at eleven opnår kompetencer til at kunne begynde på uddannelsens hovedforløb. Aftalen dækker normalt hele uddannelsesforløbet.

Flex-kombinationsaftale er forbeholdt virksomheder, der kun kan opnå delvis godkendelse til elevuddannelse. Skolen er tovholder i forløbet, hvor eleven får praktik i to eller flere virksomheder, og er samtidig garant for, at eleven kan færdiggøre sin uddannelse ved hjælp af ny flex-kombinationsaftaler eller skolepraktik.

Kort uddannelsesaftale er forbeholdt virksomheder, der er fuldt godkendte til uddannelsen, men som ikke ønsker at indgå aftale for et helt uddannelsesforløb. En sådan aftale skal omfatte mindst en praktikperiode og den efterfølgende skoleperiode – eller omvendt. Aftalen kan forlænges eller fornyes og giver mulighed for at ansætte eleven i f.eks. 10 måneder, hvoraf de 8 i virksomheden.

Aftaler med skolepraktikelever kan i nogle fag indgås med elever, der ikke har fundet praktikplads efter grundforløbet. Som det fremgår i et af mesterinterviewene kan en sådan aftale blive en vellykket indledning på en almindelig uddannelsesaftale.

Eleverne holder også dig ung

”At være en del af et ungt team er også med til at holde dig selv ung. I en frisørsalon er lærlingene med til at sætte moden og til med deres egen fremtoning at inspirere kun-

Michelle Gade er Egon Lassens nyeste elev og drømmer om en fremtid med egen salon.

derne. Det er en livsstil at være frisør, og faget har brug for alle de elever, vi kan få. Så det ville være rart, hvis der også var nogle drenge, der søgte ind.

I de 37 år, jeg har været frisørmester, har jeg været med til at uddanne et utal. Nogle gange har vi haft seks elever, og lige nu har vi fire. Jeg er selv uddannet efter parolen ”kæft, trit og retning”. Den går ikke i dag. Hvis der er noget, vi ikke er helt enige om, er jeg nødt til at argumentere, og det er vel gavnligt også for mig.

Når man som Lassen og Eriksen har mange kunder og mange udlærte frisører, har man også en pligt til at have mange elever. De skal bestille noget, så de kan tjene penge hjem til butikken, men de skal også som fagets næste generation have den bedste uddannelse.”

Frisørmester Egon Lassen, Lassen og Eriksen

*I 2009 var der 1.502 frisører i Nordjylland.
De 230 var mellem 16 og 29 år og de 467
mellem 50 og 64 år.
Det betyder, at der kan komme til at mangle
237 frisører om 13 år, hvis udbud og efter-
spørgsel holdes på 2009 niveau.
Længe inden da vil manglen på frisører
gradvist blive større og større.
(Beskæftigelsesregion Nordjylland)*

Hvad koster det at have en elev?

Eleven skal i hele uddannelsesaftalens varighed have løn efter overenskomsten. Løntrin beregnes baglæns fra udlæringsdatoen. Det første løntrin har variabel tidsramme og efterfølges af tre løntrin á 52 uger. Eleven får således overenskomstfastsat løn i hele aftaleperioden; også under skoleophold.

Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER) yder lønrefusion og tilskud til befordring i de perioder, eleven er på skole.

Uddannelsesaftalen er en forpligtende kontrakt: Virksomheden forpligter sig til at sørge for den praktiske del af uddannelsen, og eleven forpligter sig til at løse de opgaver, arbejdsgiveren anviser.

De tre første måneder er prøvetid, hvor aftalen kan ophæves af begge parter. Derefter er aftalen uopsigelig og kan kun ændres, hvis parterne er enige, eller en af parterne ikke overholder sine forpligtelser. Er parterne uenige, behandles sagen i et fagligt udvalg.

Hvis eleven er fyldt 25 år ved indgåelsen af uddannelsesaftalen, gælder særlige forhold. Lønnen svarer som minimum til den laveste løn, en ikke-faglært er berettiget til inden for det pågældende område, og der er mulighed for højere lønrefusion og tilskud i praktiktiden. En voksenlærlinge-aftale kan udelukkende indgås på uddannelser på beskæftigelsesregionens positivliste. Der er særlige tilskud til voksenlærlinge inden for områder, hvor der er mangel på arbejdskraft

Gode lærlinge fra skolepraktik

”Skolepraktik er ikke udtryk for manglende evne eller interesse. Vore to seneste lærlinge har vi haft på korttidsaftaler fra skolepraktik. Det var en fin måde at prøve dem

Simonsen & Wendt har i øjeblikket tre lærlinge på almindelig uddannelsesaftale og to på korttidskontrakter. Projektchef Kim Mathiesen ses sammen med Jesper Larsen på opgave i Vor Frelser kirke

på, og de var begge så gode, at vi indgik almindelige uddannelsesaftaler med dem.

Vi føler os forpligtede til at være med til at uddanne fremtidens murere, og med den rigtige løsning kan vi også tjene penge på deres arbejde, samtidig med at vi giver dem en god uddannelse.

Hos Simonsen & Wendt har vi altid plads til mindst to lærlinge. Når vi skal have en ny, kontakter vi skolen og byder os til. Det er en god måde at finde de unge på, så de passer til os”

*Projektchef Kim Mathiesen,
Simonsen & Wendt*

*Af den samlede arbejdsstyrke på 2.402
murere i Region Nordjylland i 2009 var de
950 50-64 år og de 438 16-29 år.
Det betyder, at der kan komme til at mangle
512 murere i Nordjylland om 13 år,
hvis udbud og efterspørgsel
holdes på 2009 niveau.
Længe inden da vil manglen på murere
gradvist vokse.
(Beskæftigelsesregion Nordjylland)*

Denne folder er udgivet med støtte fra
Det Obelske Familiefond og
Aalborg Erhvervsråd.

Tekst: Poul Krabbe
Foto: Michael Bo Rasmussen og
Lars Horn, BAGHUSET
Tryk: Prinfo Aalborg

ID-NUMMER

47958

**AALBORG
HAANDVÆRKERFORENING**
ERHVERVSPOLITISK FORENING
FOR HÅNDVÆRK OG MINDRE INDUSTRI

»Håndværkerhuset«
Kattesundet 20 · 9000 Aalborg
Telefon 98 12 00 02

Sekretariatets
tlf. 98 12 00 02 - 98 12 52 32
Formand Svend Aage Suhr træffes efter
nærmere aftale med foreningens kontor.

Sekretariatets åbningstider:
Tirsdag - torsdag fra kl. 09.00 til 12.00.

aalborg-hvf@aalborg-hvf.dk
www.aalborg-hvf.dk

Afs.: Aalborg Haandværkerforening
Kattesundet 20 - 9000 Aalborg